

S

sabon ks. keili

saddle Kahden suosituksen välillä sijoitettu, vähemmän suosittu ohjelma, jonka yleisömääriä pyritään kasvattamaan ympäröivien ohjelmien avulla istumalla yleisö "satulaan".

safe action area Televisiokameran keskimmäisin, "turvallinen" kuva-alue (n. 90 prosenttia), jota ei jää lähetyksen aikana tv-kuvaruudun ulkopuolelle.

saippuadokumentti Dokumentaarisesti toteutettu tv-ohjelma tai –sarja ilman tarkkaa käsikirjoitusta. Usein saippuadokumentin aiheena tai kohteena on joku julkisuuden henkilö ja hänen toimintansa. Esimerkiksi MTV3:n kymmenosainen tv-sarja *Pelastakaa sotamies Hytönen* kertoi tutun tv-juontajan asepalveluksesta puolen vuoden aikana. Tapahtumien tallentamisen ohella päähenkilö kertoi kokemuksistaan ja tuntemuksistaan.

saippua ks. saippuaoppera

saippuaoppera Television päivä- tai iltapäiväohjelmistoon sijoittuva, viihdettä ja draamaa sisältävä ohjelmatyyppi, joka perustuu juonen jatkuvuuteen ja usein sarjakuvamaisiin näyttelijähahmoihin. Ennen televisiota saippuaopperat olivat erityisesti kotirouvien suosima radiosarja 1950-luvulla. Nimitys perustuu ohjelmia sponsoroiviin pesuaineyrityksiin, joiden tuotteita mainostettiin ohjelmien lomassa.

saitti ks. sivusto

salaliittoteoria Näkemys sellaisista valtasuhteiden rakennelmista ja toiminnoista yksittäisissä organisaatioissa ja laajemmin koko yhteiskunnassa, joissa valtaa käyttää pieni ja näkymätön, mutta keskinäisesti hyvin yhteistyökykyinen eliitti. Joukkoviestintää koskevana salaliittoteoria - tai paremminkin sitä koskeva aavistus - viittaa epäilyihin, joiden mukaan median sanomia muokataan tavalla, joka edistää joukkoviestimien omistajien edustamien yhteiskuntaluokkien intressejä. Länsimaiselle tyypillisen joukkoviestimien kaupallisuuden ja yksityisomistuksen on nähty tukevan kapitalistista *establishmenttia*, jolloin sanomia on muokattu tätä tukevien taloudellisten ja poliittisten olojen turvaamiseksi.

salarakas Parisuhteessa eläneen julkisuuden henkilön yllättäen paljastunut rakastaja, joka roolinsa kautta nousee nopeasti median kiinnostuksen kohteeksi.

salaus Tiedon muuttaminen muotoon, jonka tulkintaan tarvitaan sopiva purkumenetelmä.

samaistumismalli Pettyn ja Cacioppon malli siitä, miten vastaanottaja reagoi ja prosessoi vaikuttamisviestintään. Pitkäkestoiseen vaikutukseen johtava prosessi syntyy, mikäli vastaanottajalla on motivaatiota ja kykyä prosessoida saamaansa tietoa vertaamalla viestin puolesta puhuvia argumentteja vastakkaisiin ajatuksiin (*keskeinen suostuttelureitti*). Motivaation tai kyvyn puuttuessa vastaanottajan asenne muodostuu ulkopuolisten vaikutteiden (*ääreisen reitin*) kautta. Tällöin viestinnän ulkoiset seikat ovat vaikutusten kannalta merkittäviä ja vaikutus on lyhytkestoisempi.

samanaikainen vastine ks. tasapuolisuusvaatimus

samankaltaisuusvertailu Tekijänoikeuslain tulkinnessa käytettävä menetelmä julkaistun teoksen laillisuuden arvioimiseksi suhteessa johonkin aiemmin julkaistuun, tätä muistuttavaan toiseen teokseen. Kyse on kahdesta itsenäisestä teoksesta, jos niiden keskinäinen vertailu ei herätä arvioijassa "samankaltaisuuselämystä".

samastuminen Tunnepohjainen osanotto, myötäeläminen tai eläytyminen todellisen tai

fiktiivisen mediassa esiintyvän henkilön tilanteeseen. Samaistuminen voi olla myös ihailun hahmon sisällyttämistä omaan identiteettiin.

samizdat Joukkoviestinnän ja kirjallisuuden laji, jota ovat edustaneet yhteiskuntakriittiset ja monisteina leviävät painotuotteet. Ilmiö on ollut yleistä erityisesti kommunistisissa yhteiskunnissa, joissa tällainen julkaisutoiminta on perinteisten joukkoviestimien välityksellä kiellettyä (ven. "omakustanne").

sammakko Haastateltavan toimittajalle suustaan vahingossa päästämä arkaluonteinen lausahdus televisio- tai radiojutussa.

samurai-elokuva Japanilaisperäinen elokuvagenre, jossa itämaista taisteluelsotiikkaa kuvattiin yhdistämällä nopeaa leikkausta rauhallisiin kamera-ajoihin ja pitkiin, taiturimaisiin otoksiin.

sananvapaus Poliittinen perusoikeus, johon liittyy olennaisesti vaikuttamisen mahdollisuus. Sananvapauden ulottuvuuksiksi voidaan nähdä kansalaisten oikeus viestintään, median vastuu omasta toiminnastaan ja julkisuuden monipuolisuus eli avoimuus ja vapaus mielipiteiden esittämiseen. Ilmaisuvapaus määrittää oikeuden sanomien lähettämiseen. Vapaus mielipiteenmuodostukseen viittaa oikeuteen vastaanottaa tai olla vastaanottamatta informaatiota. Painettuun joukkoviestintään liittyvä painovapaus määrittää viranomaisten mahdollisuudet puuttua joukkoviestimien - tai laajemmin kenen tahansa yksittäisen kansalaisen harjoittamaan - julkaisutoimintaan. Suomessa ns. muodollinen sananvapaus perustuu siihen, että viranomaiset eivät voi ennakolta puuttua julkaisutoimintaan, ts. ennakkosensuuri on kiellettyä. Painovapausjärjestelmä rakentuu jälkivalvonnalle, johon liittyvät sananvapauden rajoitukset määrittelevät aineellisen sananvapauden rajat. Journalismin merkitystä sananvapauden toteutumisessa korostaa se, ettei yksittäinen kansalainen voi käytännössä toteuttaa sananvapauttaan tai ilmaista mielipidettään ilman joukkoviestimiä. Käytännössä sananvapauttaan käyttävä kansalainen onkin olennaisesti riippuvainen siitä, miten journalistit ja media suhtautuvat hänen pyrkimyksiinsä. Sananvapauden laajuuteen vaikuttaa myös joukkoviestinnän monipuolisuus.

sananvapauslaki Joukkoviestinnän sääntelyn selkeyttämiseksi ja yksinkertaistamiseksi säädetty eräänlainen "median vastuulaki", jossa on tarkempia säännöksiä sananvapauden käyttämisestä. Lakia sovelletaan kaikkeen julkaisu- ja ohjelmatoimintaan, myös tietoverkoissa ja siinä asetetaan erityisiä vaatimuksia säännölliseksi tarkoitetulle julkaisu- ja ohjelmatoiminnalle. Lakia sovellettaessa ei viestintään saa kuitenkaan puuttua enempää kuin on välttämätöntä ottaen huomioon sananvapauden merkitys kansanvaltaisessa oikeusvaltiossa.

sandwich ks. tekstisitaatti

sanoma 1) Lähettäjän tietoisesti muotoilema merkkien yhdistelmä, joka muodostaa yhtenäisen ja ymmärrettävän ajatuskokonaisuuden. 2) Datasiirossa käyttäjän kannalta loogisesti yhteenkuuluva tietojakso, esimerkiksi yksittäinen viesti.

sanomalehti 1) Julkinen, yleisesti saatavissa oleva ja monenlaisia ajankohtaisia, yleisesti kiinnostavia asioita käsittelevä, mekaanisesti monistettu ja säännöllisesti ilmestyvä painotuote. Vähintään kolme kertaa viikossa ilmestyviä sanomalehtiä ovat valtakunnallinen sanomalehti, maakuntalehti ja aluelehti (talousalueen lehti). Sanomalehdet voidaan erottaa myös *päivälehtiin*, johonkin tiettyyn alaan kuten maatalouteen, talouteen, tekniikkaan tai kirkollisiin asioihin keskittyviin *erikoissanomalehtiin* ja tabloidi-kokoiisiin, bulevardi-tyylisiin ja pääosin kevyttä aineistoa sisältäviin, vain irtonumeroina leviäviin *iltapäivälehtiin*. Sanomalehtityyppinen lehdistö kattaa myös *paikallis- ja ilmaisjakelulehdet*. Muita sanomalehtityyppejä ovat toimituspoliittisesta näkökulmasta *puoluelehti*, *työväenlehti* ja *sitoutumaton lehti* ja talouden ja levikin näkökulmasta *ykköslehti* ja *kakkoslehti*. 2) Journalistinen instituutio, jolle on tyypillistä osallistuminen yhteiskunnalliseen keskusteluun sekä viranomaisten ja päättäjien valvonta ja painostaminen. Valtaosa lehdistä on perustettu erilaisten aatesuuntien ja poliittisten puolueiden äänenkannattajiksi. Lehtien poliittinen sitoutuneisuus on viime vuosina kuitenkin heikentynyt. Ne ovat joko ilmoittautuneet sitoutumattomiksi tai vähentäneet poliittista sitoutumisastettaan. Organisaationa sanomalehti on yleisesti jaettu hallintoon, toimitukseen, ilmoitusosastoon,

markkinointiin (tilausosastoon), kirjapainoon ja jakeluun. Julkaistavan journalistisen aineiston määrän kasvun ja ulkoasun selkeyttämistarpeiden takia lehden aineisto - samoin kuin itse toimitusorganisaatiokin - on jaettu eri aihepiirejä käsitteleviin osastoihin kuten kotimaahan, talouteen, urheiluun, kulttuuriin ja viikonvaihteeseen. Sanomalehdistö on historiansa aikana kehittänyt kolmessa vaiheessa. Yhteiskunnan eliitin sisäistä ajankohtaisen informaation tarvetta palveli eliittilehdistö, jota seurasivat ideologioiden taistelua kuvannut lehdistön politisoitumisen vaihe ja sitoutumattoman lehdistön kasvuun liittynyt lehdistön kaupallistumisen kausi.

3) Sanomalehteä kustantava lehtiyrittäjä.

sanomalehtipaperi Hyvin imukykyinen, ei-kyllästetty paperilaatu.

sarja 1) Usean toisiinsa liittyvän jutun kokonaisuus. Jutut julkaistaan lyhyen ajanjakson sisällä yhteisen teemaotsikon alla ja usein numeroituina. 2) Samannimisenä lähetettävä juonellisesti jatkuva tai irrallisista episodijaksoista koostuva tv- tai radio-ohjelmien kokonaisuus, jolle on tyypillistä yhteinen henkilögalleria.

sarjafilmi ks. sarja

sarjakuva Kahdesta tai useammasta piirretystä, peräkkäisestä ja toisiaan seuraavasta kuvasta rakentuva, juonellisesti etenevä tarina. Sarjakuvan yksittäisiin kuvaruutuihin liittyy yleensä selostava teksti tai henkilöhahmojen ("kupliin" sijoitettuja) ajatuksia tai puhetta.

sarjakuvaromaani Laaja sarjakuvakertomus.

sarjamuoto Television sarjafilmiä muotoileva. *Jatkosarjassa (serial)* sarjan jaksot jatkuvat päättymättömänä sarjana siitä, mihin edellisessä jaksossa jäätiin. *Katkosarjassa (series)* jokainen jakso muodostaa itsenäisen kokonaisuutensa, vaikka hahmot ja juonikehitykset jatkuisivatkin jaksosta toiseen. Tyypillisiä jatkosarjoja ovat *saippuaopperat* ja *katkosarjat*.

satamaaastattelu Vanha uutishankintamuoto, joka perustui satamaan joka-aamuilla vuorolaivoilla saapuneiden matkustajien pikahaastatteluihin. Käytäntö oli vallalla 1950-luvulle saakka, kunnes tärkeät ihmiset alkoivat matkustaa lentokoneilla ja tiedonvälitys muutenkin nopeutui.

satunen Sataprosenttisesti kuva-alan täyttävä kuvauskohde.

satelliitti Avaruuteen sijoitettu, maata kiertävä ääni- ja kuvasignaalien välitysasema.

satelliittitelevisio Satelliitin käyttöön perustuva televisio- ja radio-ohjelmien jakelujärjestelmä. Satelliittiohjelmien jakelu katsojille voidaan järjestää esimerkiksi satelliittiohjelmien yksityisenä vastaanottona, yhteisantennijärjestelmän avulla tai kaapelitelevision kautta. Satelliittikanavaksi kutsutaan ohjelmakanavaa, jonka televisio-ohjelma lähetetään yleisradiosatelliitin kautta.

satelliittiyksikkö Offset-painokoneen painoyksikkötyyppi, jossa yhdellä painokerralla voidaan yleensä painaa yhdelle puolelle paperia kolme tai neljä painoväriä.

satellite media tour Satelliitin välityksellä jonakin tietynä ajankohtana eri puolilta maailmaa käytävät ja eri puolille maailmaa lähetettävät reaaliaikaiset tv-keskustelut.

satunnaisjulkaisu Epäsäännöllisesti ilmestyvä julkaisu.

sauma ks. siirtymä

scandal sheet Yleisnimitys julkisuuden henkilöiden yksityiselämän asioita tonkivalle ja paljastavalle skandaalilehdistölle.

scarehead Isolla kirjasinkoolla painettu, sensaatiomainen otsikko, jonka tarkoituksena on

säikäyttää lukijoita.

schoolgirl style Tunteita herättävä, sentimentaalinen kirjoitustyyli.

scifi (*science fiction*) Tieteiskirjallisuus.

scoop ks. skuuppi

scoring music Elokuvan tapahtumia seuraileva ja korostava musiikki.

scratch Mediataiteen muoto, jossa esimerkiksi uutisten tai poliitikkojen puheiden tahatonta huumoria korostetaan absurdilla editoinnilla.

scratch-video ks. raaputusvideo

screenager Voimakkaasti tietotekniikan viihdekäytöstä ja erityisesti tietokonepeleistä kiinnostunut nuori.

screener Ennakkoon jälleenmyyjille tai videovuokraamoille lähetettävä videonäyte tulevasta elokuvasta.

screen quota Joissakin valtioissa kansalliseen lainsäädäntöön perustuva kotimaisen elokuvien vähimmäisosuus kaikista esitettävien elokuvien ensi-illoista.

screen-teoria Elokuvatutkimukseen liittyvä näkemys sitä, että erilaiset tekstit, kuten elokuva, rakentavat ideologisia lukija-katsoja-asetelmia, joihin asettumalla ihmiset tuottavat itsensä ideologisina subjekteina.

screwball Nopeaan, terävästi kirjoitettuun dialogiin sekä odottamattomiin, yllätyksellisiin ja nopeasti muuttuviin tapahtumiin perustuva komediallinen elokuva, jossa tapahtumien kulku kiertyy "kierrepallon" tavoin loppua kohden kiihtyvällä vauhdilla aina sekavammaksi hullunmyllyksi.

script editor Käsikirjoittaja, joka muokkaa tekstejä tuotannollisesti mahdolliseksi ja yhteensopiviksi muiden jaksojen kanssa.

scrum Amerikkalaisesta jalkapallosta peräisin oleva slangitermi tilanteelle, jossa toimittajat piirittävät tärkeää henkilölähdettään ja huutavat tälle yhteen ääneen kysymyksiä.

secondary reader ks. pass-along readership

secondary viewing ks. oheisseuranta

second-day story ks. jatkojuttu

second front Sanomalehden toisen *osan* ensimmäinen sivu.

second unit Elokuvan kuvausryhmä, jonka tehtävänä on toissijaisten kohteiden, kuten maisemien tai esittelykuvien taltiointi.

segmentoituminen Mediayleisön muuttuminen sisäisesti yhtenäisemmäksi kun mediatarjonta erikoistuu ja valinnanmahdollisuudet kasvavat. Näin yleisö jakautuu eri mediankanaville eri aikoina kutakin kohderyhmää kiinnostavan, sille profiloituneen tarjonnan pohjalta. Esimerkiksi radio on sitä segmentoituneempi, mitä pidemmäksi aikaa se keskittyy palvelemaan samaa kohdeyleisöä eli yleisösegmenttiä. Segmentoitumista ohjaa median halu luoda ja kontrolloida uusia kuluttajamarkkinoita ja välittää mainostajille sopivia yleisöjä.

seinälehti Uutisväilytyksen muoto, joka perustuu ulkoilmatiloihin (seiniin, pylväisiin) liimattuihin

sanomalehden varsinaisiin sivuihin tai erikseen painettuihin tiedotussivuihin.

seisova otsikko ks. otsikko

sekundääri tietolähde Lähde (tietosanakirja, viitetietokanta, käsikirja), jonka avulla löydetään *primaarilähteessä* oleva tieto.

sekundääriyleisö ks. yleisö

sekuntidemokratia Jo osin vanhentunut vaaliohjelmien pelisääntö, jonka mukaan eri puolueiden ehdokkaille on annettava samanpituisen lähetysaika omien tavoitteiden esittelemiseen.

sekvenssi Elokuvan yhtenäinen toiminnallinen jakso, joka sisältää useamman kohtauksen, joilla on jokin toiminnallinen yhteys.

sektari Seksuaalissävytteinen tekstiviesti.

selain ks. verkkoselain

selective magazine ks. pienryhmälehti

selector Radioasemien käyttämä atk-pohjainen musiikinhallintajärjestelmä, jolla pyritään yhdenmukaistamaan aseman tai ohjelman musiikillista profiilia. Järjestelmään tallennetaan tietyt levytykset ja niiden toistokerrat, ja kappaleita soitetään järjestelmän tekemän valinnan pohjalta.

selityslinkki ks. hyperlinkki

selkä 1) Kirjan koossapitävä osa, jossa on nidonta. 2) Sanomalehden (painatusteknisistä syistä syntyvä) irrallinen sivujen kokonaisuus tai lehden osa (A-, B-, C-osa jne.), joka voi sisältää yhden tai useamman osaston sivuja.

sell Oman juttuaiheensa merkitystä esimiehilleen korostava toimittaja.

selostus Toiminnan suullinen kuvaus ja kommentointi. Selostus on erityisesti radiolle ja televisiolle tyypillinen ilmaisumuoto, joka perustuu journalistin välittämään ja välittömään elämykseen ja kokemukseen ja jossa tilanne ja tunnelma puetaan sanoiksi.

selviytymisohjelma ks. tosi-tv

semi Lehden ilmestymisrytmin ajanjakso, "kaksi kertaa". Esimerkiksi *semimonthly* = kahdesti kuukaudessa ilmestyvä lehti ja *semiweekly* = kahdesti viikossa ilmestyvä lehti.

semanttinen informaatioteoria Teoria, jonka mukaan sanoma on informatiivinen, kun se kuvaa kohdettaan mahdollisimman oikein tai "totuudellisesti".

semidokumentti Fiktiivinen elokuva tai tv-ohjelma, joka perustuu todellisiin tapahtumiin tai yksityiskohtiin.

semioosi Merkityksen antoprosessi, jossa merkki viittaa johonkin itsensä ulkopuoliseen kohteeseen ja jota sanoman vastaanottajan pystyy tulkitsemaan.

semioottinen koulukunta ks. merkityskoulukunta

semioottiset koodit Mediatuotteiden tulkintaan liittyvät merkityssopimukset, jotka mahdollistavat median käytön ja laajemmin tietyn kulttuurin jäsenenä toimimisen. Esimerkiksi tv-ruudussa pyörivä maapallo yhdistetään uutislähetysten alkamiseen ja sarjakuvaan piirretty salama henkilöhahmon suuttumiseen.

sensaatio Erityisesti joukkoviestinnän piirre, jolle on tyypillistä erikoisuuden tavoittelu, suuret otsikot ja kuvat sekä liioitteleva lukijan mielenkiinnon vangitseva esitystyyli. Sensaatiolla on tyypillistä kaikenlainen odottamattomia tapahtumia, epävarmoja tilanteita, kiihtymystä, väkivaltaa ja toimintaa sisältävä *human interest* –aineisto, jopa perättömien uutisten julkaiseminen. Erityisesti *keltaista journalismia* harjoittavassa sensaatiohakuksessa joukkoviestinnässä kerrottavia asioita ei painoteta niiden merkityssuhteiden tai yleisen tärkeyden perusteella vaan tunnepohjaisen kuohuttavuuden pohjalta. Juttua voi pitää sensaatiomaisena, jos se tarjoaa jotakin, jonka vastaanottajat kokevat pikemminkin kuin jotain, joka suoranaisesti liittyisi sanomien sisältöön tai tyyliin.

sensuuri Viestin tai sen osien lähettämisen tai esittämisen kieltäminen perustuen viestin sisältöön. Tarkoituksena on muuttaa tai tukahduttaa tekoja tai ajatuksia, joiden katsotaan olevan vallitsevan moraalisen tai poliittisen järjestyksen (yhteisen edun) vastaisia. Sensuuri voi olla ennakkosensuuria tai jälkikäteistä, rangaistavaa sensuuria tai virallista tai epävirallista itsesensuuria. Joukkoviestinnässä sensuuri viittaa lähetettävän informaation kieltämiseen, säännöstelyyn tai manipulointiin sekä julkistettavien asioiden valintaan ja esitystapaan. Valtiovallan johtama sensuuritoiminta on yleistä etenkin sota-aikana. Myös rauhan aikana kaikissa yhteiskunnissa on jonkinlaista sensuuria, etenkin maanpuolustusta ja kansallista turvallisuutta koskevissa asioissa. Journalistisessa työssä sensuuri näkyy herkästi itsesensuurina, kuten haluttomuutena joidenkin aiheiden käsittelemiseksi mediajulkisuudessa.

senttari Kutsumanimi lehden ulkopuoliselle avustajalle, jonka palkkio on perustunut julkaistujen sentti- tai palstamillimetricien määrään.

serveri ks. verkkopalvelin

serial ks. sarjamuoto

series ks. sarjamuoto

seripaino Painomenetelmä, jossa painoväri pakotetaan erittäin ohuen kangas- tai metalliverkon läpi.

seuraava-linkki ks. hyperlinkki

seuranta-ajo Kameran fyysinen liikuttaminen seuraamalla kuvauskohdetta ja sen toimintaa vakioetäisyydellä.

seurantajuttu ks. jatkojuttu

seurantaotos Otos, jossa kamera liikkuu kohtausten toimintaa seuraten.

seurapiiri uutiset Rikkaiden tai vaikutusvaltaisten julkisuuden henkilöiden yksityiselämää koskevat uutiset (seurustelu, kihlaukset, häät, kutsut, lomailu).

sex appeal Eroottinen vetovoima, joka valjastettiin näyttelijöiden hyötykäyttöön 1950-luvun Hollywood-elokuvissa, joissa seksuaalisuus ei sellaisenaan päässyt purkautumaan elokuvien kerrontaan.

sexploitaatio Pornahtava, alastomuutta ja äärimmäisen voimakkaasti seksuaalisuutta provosoiva elokuvagenre. Seksuaalisen materiaalin runsaalla ja tarkoitushakuisella käytöllä pyritään varmistamaan elokuvan taloudellista menestystä. Seksielokuvat lähtivät liikkeelle naisten rintoja, takamusta tai nudismin riemuja kuvaavista pikkutuhmista halpaelokuvista. Näitä seurasi pian *soft core* –porno ("*pehmoporno*"), jossa esitetään selkeästi sukupuolisen kanssakäymisen tilanteita, mutta ei itse aktia tai edes häpykarvoitusta. Vastaavasti näitä rajuimmista *hard core* –elokuvissa näytetään koko suoritus lähikuvina.

shannonin ja weaverin viestintämalli Yksi varhaisimmista viestintämalleista, jossa kuvataan

lineaarinen tapahtumien ketju informaation siirtyessä yhdestä paikasta toiseen.

share Yksittäisen radio- tai tv-kanavan suhteellinen osuus lähetyksen aikana tavoitettavissa olevan kokonaisyleisön määrästä.

share of mind Se osuus kohdeyleisöstä, joka tunnistaa jonkin yksittäisen mediatuotoksen.

shareware Tietokoneohjelma, joka on vapaasti kopioitavissa kokeilukäyttöön esimerkiksi verkosta.

shekkivihkojournalismi Journalistinen käytäntö, jossa joukkoviestimet maksavat saamistaan tiedoista tai vihjeistä. Yksittäinen viestintäyritys saattaa esimerkiksi ostaa (salaisia tai luottamuksellisia) tietoja käsitteleviä dokumentteja tai maksaa jollekin julkisuuden henkilölle yksinoikeudesta tämän haastattelusta tai henkilökohtaisten tapahtumien, kuten häiden, raportoimisesta. Shekkivihkojournalismi on eettisesti kiistanalainen ilmiö, koska sen on nähty heikentävän joukkoviestimien riippumattomuutta.

shelter magazine Kotiin ja kodinhoitoon keskittyvä aikakauslehti.

shield law ks. lähdesuoja

shock jock Voimakkaan provosoivaa kieltä käyttävä radio-ohjelman juontaja.

shock radio Aggressiivista esitystapaa suosiva radio-ohjelma tai -asema, jossa usein herjataan haastateltavia ja ohjelmaan soittavia kuuntelijoita.

shooting ratio Elokuvan lopullisessa versiossa käytettävän filmin määrän suhde kuvatun filmin määrään.

shooting call Lehtikuvaajalle tai filmiryhmälle annetut kuvausohjeet.

shoot-them-up Runsasta ammuskelua ja henkilökohtaista väkivaltaa sisältävä elokuva, tv-ohjelma tai videopeli.

siirtomedia Tietoliikenneverkossa eri tyyppisellä fyysisellä yhteydellä toteutettu yhteys, esimerkiksi valokuidulla tai radioaalloilla.

shokumentti Shokeeraavaan vaikutelmaan pyrkivä elokuvadokumentti.

shopper Pääosin pelkkiä ilmoituksia sisältävä (maksuton) lehti.

shortfall Lehden epäonnistuminen minimilevikin saavuttamisessa.

shot ks. otos

shot-reverse-shot Keskustelun kuvaaminen siten, että kohtaaminen näytetään ensin toisen ja sitten toisen keskustelijan näkökulmasta.

shuttle Elokuvaleikkeen katseleminen eteen- tai taaksepäin vaihtelevilla nopeuksilla.

shutterbug Innostunut amatöörikuvaaja.

sidebar ks. kainalojuttu

sidonta Kirjan kokoaminen ja valmistaminen koviin kansiin.

sidosryhmä Osapuoli, jolla on jokin todellinen, taloudellinen, juridinen tai sopimukseen perustuva sidos organisaatioon, esimerkiksi omistaja, asiakas, henkilökunnan jäsen.

signaali oikeus Mahdollisuus suojata radio- ja televisioaseman koko lähetys tekijänoikeudellisesti siten, ettei lähetystä voida ilman yrityksen lupaa tallentaa ja lähettää edelleen tai esittää yleisölle maksullisessa tilaisuudessa.

signeeraus ks. byline

sign on / sign off Päivittäisen lähetystoiminnan käynnistys ja päättäminen radio- tai televisioasemalla.

siirtotie Informaation siirtoon käytettävä väylä.

siirtymä 1) Keino kahden otoksen yhdistämiseksi tai siirtymiseksi toiseen aiheeseen, aikaan tai paikkaan. Siirtymä auttaa kuuntelijaa tai katsojaa jäsentämään ohjelmaa. Se voidaan toteuttaa siirtymäjuonnolla tai -repliikillä, vuorottelemalla erilaisia ääniä, akustiikkaeroilla, tauotuksella tai välimusiikilla tai -tehosteilla. 2) Äänilähteestä toiseen tai lähetyksestä toiseen siirtyminen radio- tai televisio-ohjelmassa.

siirtymäjakso ks. ylimenokuva

siirtymätehoste Elokuvan tai tv-ohjelman editoinnissa kahden leikkeen vaihtumiskohtaan sijoitettu tehoste (esimerkiksi ristikuva), jolla tehdään selväksi esimerkiksi tapahtumapaikan vaihtuminen.

sijoittajaviestintä Suhteet vieraan pääoman lähteiden edustajiin ja vieraan pääoman hankintaa harjoittaviin työyhteisöihin.

sijoitteluilmoittelu Ilmoituksen taitollinen upottaminen keskelle tai osaksi juttua. Mainostajan tarkoitus on, että juttua ei voi lukea huomaamatta näin tyrkytettyä ilmoitusta.

silkipaino ks. seripaino

silkipyjamajournalismi Journalismi, jossa haastatellaan julkisuuden henkilöitä näiden kotiloissa.

silly season Vuoden hiljainen uutisjakso, kuten keskikesä, jolloin hyvinkin vähäpätöiset, vähänkin erikoiset aiheet ylittävät uutiskynnyksen.

silminnäkijä uutiset Tapahtumauutiset, joista raportoivat toimittajat toimivat itse tapahtumien silminnäkijöinä.

silmäkulma Ilmoitukset etusivun logon molemmin puolin.

silta 1) Jutussa oleva looginen siirtymä yhteenvetomaisesta ingressin tiedoista yksityiskohtaisempaan leipätekstiosuuteen. Jutun alkua selittävä tai laajentava tietojen kokonaisuus. 2) Haastattelussa käytettävä tekniikka, jossa haastateltava vastattuaan ensin toimittajan esittämään kysymykseen pyrkii tämän jälkeen tuomaan esiin omaa sanomaansa siirtämällä keskustelua hänelle itselleen tärkeään tai edulliseen teemaan.

siluetti Varjo- tai ääriiviokuva, jossa viivojen rajaama pinta on väritetty tasaisesti yhdellä värillä.

SILVTR (*silent videotape recording*) Videonauhoitus, johon ääniosuus (esimerkiksi mainosten puheääni) lisätään myöhemmin.

simulaatio Kriittinen näkemys kulttuurin ja yhteiskunnan visuaalisesta todellisuudesta, jonka mukaan ero kuvan ja sen esittämän todellisuuden välillä on romahtanut, eikä todellisuutta voi enää erottaa kuvastaan.

simulacrum Digitaalisen kuvan kopio, jolla ei ole alkuperää. Digitaalinen kuvankäsittely

mahdollistaa sen, ettei uuden kuvan todellisuutta pystytä enää määrittelemään vertaamalla sitä johonkin originaaliin. Näin syntynyttä digitaalista kuvaa voidaan kutsua ”toisen sukupolven originaalisiksi”.

simulcast Ohjelman samanaikainen lähettäminen kahden tai useamman radio-, radio/tv- tai tv-aseman kesken.

sinikopio Ensimmäisiin korjausvedoksiin käytettävä valokopio, jossa alkuperäinen teksti näkyy valkoisena sinisellä pohjalla.

sirkustaitto ks. taitto

sinitausta Tasavärinen sininen tausta, jota vasten kohde kuvataan avainnusta eli värin maskilla korvaamista varten.

sisarasema Saman omistajan radio- tai tv-asema.

sisarjulkaisu Saman kustantajan julkaisema lehti.

sisennys Tekstirivin alkaminen palstan reunaa sisemmältä uuden kappaleen alussa tai korostettaessa jotakin tekstin osaa.

sisäinen lähiverkko ks. puskaradio

sisäinen pr Työmotivaatiota tukevien ja toiminnan tuloksellisuuteen myönteisesti vaikuttavien työskentelyolosuhteiden synnyttäminen ja ylläpitäminen.

sisäinen viestintä Kaikki se tiedonkulku ja vuorovaikutus, mitä tapahtuu yhteisön eri henkilöiden, henkilöryhmien ja yksiköiden välillä. Esimiesten ja alaisten välistä kommunikointia nimitetään usein myös johtamisviestinnäksi. Sisäinen viestintä on yhteisön sisäistä suhdetoimintaa, jolla johto pyrkii luomaan ja ylläpitämään luottamuksellisia suhteita eri henkilöstöryhmiin. Se on lisäksi organisaation toiminta-ajatuksen, arvojen sekä asiakaspalvelussa ja suhdetoiminnassa noudatettavien periaatteiden saattamista kaikkien organisaatiossa toimivien tietoon. Sisäisen viestinnän avulla organisaatioon voidaan rakentaa myönteinen yhteisöidentiteetti ja vahvistaa työhön, sen laatuun ja toiminnan tuloksellisuuteen liittyviä myönteisiä arvoja. Sisäinen viestintä ylläpitää ja kehittää työyhteisön henkilösuhteita, hoitaa ja estää konflikteja ja kehittää ja vahvistaa myönteistä työilmapiiriä.

sisällön analyysi Mediatuotteen viestien esittämis- tai puhutavan systemaattinen erittely tunnistamalla, lajittelemalla, kuvailemalla ja mittaamalla niiden sisältöä. Tutkimuksen kohteena voi olla dokumentin sisältö sisällään tai ne ulkopuoliset ilmiöt, joita sisällön ajatellaan ilmaisevan. Sisällönanalyysi on hyvä keino tehdä trendi-, ympäristö-, tuottaja-, väline- tai vastaanottajapohjaisia vertailuja sekä sisällön vertailua normeihin, ihanteisiin tai todellisuuden tapahtumiin.

sisällön erittely Usein sisällön analyysin yhteydessä, mutta myös itsenäisesti käytetty menetelmä, jonka ideana on viestinnän asiasisällön pilkkominen analyttisessä mielessä mahdollisimman yksiselitteisiin, selkeisiin ja mielekkäisiin osiin.

sisällöntuotanto 1) Tietoa tai palveluja sisältävän, esimerkiksi teksti-, kuva- tai ääniaineiston valmistaminen. 2) Toiminnot, joilla tuotteistetaan mediatarjonnasta käyttäjäkohtaisia osa-alueita, esimerkiksi uutisvirran datasta vastaanottajalle mielekkäitä uutiskokonaisuuksia.

sisällöntuotantoteollisuus Graafisen teollisuuden, audiovisuaalisen teollisuuden tai digitaalisen julkaisutoiminnan alueella toimivat yritykset, jotka tuottavat sisältöjä viestintä-, markkinointi- tai viihdekäyttöön.

sisällön tutkimus ks. sisällön analyysi

sisältöstrategia Toimintamalli viestinnän sanomien määrittämiseksi ja muotoilemiseksi.

sisäpiirijuttu Organisaation tai järjestön sisältä tapahtuvaan vuotoon ja sen pohjalta saatuihin tietoihin pohjautuva juttu.

sisäverkko ks. intranet

sisäänkirjoittautuminen Toimenpide, joka edellytetään tietojärjestelmän palveluiden käyttäjältä. Kyse on useimmiten käyttäjätunnuksen ja salasanan syöttämisestä koneelle.

sitaatti 1) Haastateltavan lausunnon tai puheen sanatarkka lainaaminen jutussa. 2) Sanatarkka lainaus julkaistusta kirjasta, lehtijutusta tai muusta teoksesta.

sitaattikooste Jutun oheen liitetty lista muiden lehtien, yhteiskunnallisten vaikuttajien, lukijoiden tai satunnaisten ohikulkijoiden kommentteja, jotka liittyvät jutun käsittelemään aiheeseen tai syventävät sitä.

sitaattilaatikko Taitollinen elementti, johon on poimittu jutussa haastateltavan jokin yksittäinen sitaatti.

sitaatiooikeus Tekijänoikeuslaissa määritetty oikeus ottaa julkistetusta teoksesta lainauksia lähde mainiten tarkoituksen edellyttämässä laajuudessa. Sitatilla on oltava asiallinen yhteys (*vetoamisfunktio*) teokseen, jossa sitaattia käytetään, esimerkiksi kirjaa arvostelevan lehtiartikkeliin saa ottaa suoria lainauksia kirjasta.

sitcom (*situational comedy*) ks. tilannekomedia

situation Uutisaiheen aikaisempia käänteitä ja tapahtumia yhteen liittävä juttu, joka auttaa lukijoita ymmärtämään kerrottavaa asiaa.

situationer ks. taustajuttu

sivu 1) Yhdellä kertaa, vierityspalkin avulla tarkasteltava verkkosivu. 2) Selailtava sanoma- tai aikakauslehden osa. 3) Paperin tai lehden aukeaman yksittäinen puoli. Aukeaman vasenta sivua kutsutaan *versoksi* ja oikeaa *rectoksi*.

sivukartta 1) Lehden sivusuunnittelussa käytettävä taittopohja, johon on merkitty ilmoitusaineiston määrä ja/tai sijoittuminen sivuille ja vastaavasti journalistiselle aineistolle jäävä tila. 2) Graafinen tai luettelomainen esitys verkkosivuston sisällön hierarkkisesta tai muusta rakenteesta.

sivulataus Verkkopalvelujen suosiota selvittävä ja keskinäistä paremmuutta määrittävä tekninen menetelmä, jossa mitataan yksittäisen verkkosivun latautuminen käyttäjän koneelle.

sivulatausluku Verkkosivujen käyttöä koskeva tunnusluku, joka kertoo kuinka monta kertaa sivu on näkynyt käyttäjälle tämän pyynnöstä.

sivuotsikko ks. otsikko

sivupyyntö ks. sivulatausluku

sivusto Yrityksen, yhteisön tai yksityishenkilön julkaisemien verkkosivujen muodostama kokonaisuus.

sivustokartta ks. sivukartta

sivusuunnittelu Sivun sisällön ja sen typografisen asun luonnostelu ennen varsinaisen ladonnan tai taiton alkamista. Sivusuunnitelmaa käytetään varsinaisen taiton ohjeena.

sivuttaisajo Otos, jossa kamera kulkee sivuttain liikkeen suunnan poikki.

sivuuttava otos Otos, jossa kamera on paikoillaan ja kohde liikkuu tai kohde on paikoillaan ja kamera liikkuu ja jossa kamera ei seuraa toimintaa.

sjuzhet Tarinan tietyt, tietyssä järjestyksessä, tietyllä tavalla ja tietyn kestoisina elokuvassa katsojalle esitetyt kohdat.

skannaus 1) Monitorointi. 2) Tiedon (kuvien, grafiikan, tekstin) digitalisointi tietokoneen ymmärtämään muotoon.

skarppaus Kuvan etu- ja taka-alalla olevien henkilöiden linkittäminen toisiinsa.

skeema Lehden sivun taitollisesta järjestelystä erilliselle arkille tehty ennakkosuunnitelma.

sketsi Lyhyt humoristinen näytelmäjakso televisio- tai kabareeohjelmassa.

skin flick Pornograafinen elokuva.

skinny Jutussa käytetty (epävarma) sisäpiirin tieto.

skripta ks. kuvaussihteeri

skripti Käsikirjoitus tai siihen verrattava radio- ja tv-ohjelmien yhteydessä käytettävä toimintaohje tai -ohjeisto.

skuuppi Joukkoviestimen oma, yksinoikeudella hankkima jymy- tai kohu-uutinen, jolla on merkitystä viestimien keskinäisessä uutiskilpailussa. Usein myös kovan, sensaatiomaisen jutun synonyymi (saks. *schoppe* "äyskäri").

skyline ks. yläpalkki

skyscraper Pystysuora, usein näyttöruudun täyttävä verkkomainos.

slapstick Farssipohjainen elokuvan muoto, joka rakentuu toiminnallisen törmäilyn sekä ylinäyteltyjen eleiden ja reaktioiden varaan ja koostuu toisiaan seuraavista mimistisistä kummelluksista (kermakakkuumori, kompurointi, banaaninkuoreen liukastuminen, vauhdikkaat takaa-ajot). Käsite juontaa juurensa lavakoomikoiden käyttämistä paukkulaitteista.

slasher 1970- ja 1980-lukujen vaihteessa vakiintunut nimitys pääsääntöisesti teini-ikäiselle yleisölle suunnatatuista psykopaattielokuvista.

slate Elokvatuotantoon liittyvä pakettiratkaisu, jossa yksi tuotantoyhtiö saa yhdellä kertaa rahoitusta useampaan projektiinsa.

slobcom Nahistelevien työläisperheiden arjesta kertova television tilannekomedia.

slogan ks. iskulause

slow motion Kuvaaminen ylinopeudella, jolloin liike hidastuu toistettaessa.

slow news day ks. heavy news day - slow news day

smiling professions Yleisnimitys viihteelliselle medialle, jonka tavoitteena on esittää kertomansa asiat ja tapahtumat mahdollisimman onnellisessa ja myönteisessä valossa.

SNG (*satellite news gathering*) Järjestelmä, joka mahdollistaa videokuvan satelliitin kautta tapahtuvan vastaanoton ja jakelun.

sneak preview Elokuvan julkinen ensiesitys ennen sen laajempaa levittämistä tarkoituksena arvioida sen tulevaa menestystä.

snoop Toisten yksityisasiota "nuuskimalla" selvittävä (juoru) toimittaja. Myös tutkivasta toimittajasta käytetty ivallinen nimitys.

snuff Sensaatiohakuinen väkivaltaelokuva, joiden väkivallan tekojen kuten jopa ihmisten tappamisen huhuttiin tapahtuneen kameran edessä oikeasti.

sobsister Useimmiten naispuolinen toimittaja, jonka kirjoittaa ylisentimentaalisia ja lukijoita "nyyhkyttäviä" *human interest* -juttuja.

sob stuff Surullisuutta yleisössään provosoiva elokuva.

society news ks. seurapiiri uutiset

SOF (*sound of film*) Jälkikäteen elokuvaan liitettävät, erikseen tallennetut taustaaänet.

soft core ks. pehmoporno

soft-sell ads Mainos, jonka tarkoituksena on liittää johonkin tuotteeseen tai palveluun vastaanottajaa miellyttäviä tunteita musiikin, ihmisten tai tapahtumien avulla.

sohvaperuna Paljon kotonaan televisiota katsova, sohvalla veltoileva, mies tai nainen.

soittokierros Puhelimitse säännöllisin väliajoin tapahtuva uutistietojen hankinta eri viranomaisilta ja tietyiltä toimipaikoilta (poliisi, palokunta, oikeustalo).

soittolista Ohjeisto, joka määrittelee radioasemalle tai -kanavalle sopivan musiikkivalikoiman. Kohdeyleisön musiikkimakujen mukaiseksi suunniteltu soittolista uusitaan tai päivitetään aika ajoin. Soittolistojen tarkoituksena on yhtenäistää aseman musiikkiprofiilia ja varmistaa, että satunnaisesti kanavalle tulevat kuuntelijat tunnistavat aseman ja suurin piirtein tietävät mitä odottaa.

solarisaatio Erikoistehoste, jossa kuvaa ylivalotetaan eli "poltetaan" niin että tapahtuma synnyttää kirkkaanvalkoisia ja reunoiltaan värillisiä, tummia alueita.

solmukohta Elokuvan tapahtumien kulussa tai päähenkilön päämäärän asettelussa tapahtuva merkittävä käänne tai suunnanmuutos. Näitä ovat *set up* (esittely), *complicating action* (toiminnan mutkistuminen), *development* (kehittely), *climax* (huipentuma) ja *epilogi*.

solu Taulukkolaskentaohjelman taulukon perusyksikkö, joka muodostuu taulukon rivin ja sarakkeen risteyskohtaan.

soluviittaus Kaavassa käytetty soluosoite.

solvaus Kunnianloukkaus loukkaamistarkoituksessa ja halventavien ilmauksien avulla. Oikeuskäytännössä on kuitenkin vahvistettu poliittiselle keskustelulle ja kulttuurikritiikille lupa myös värikkääseen kielenkäyttöön, koska julkinen arvostelu on nähty hyväksyttäväksi yhteiskuntaa hyödyntävän tarkoituksensa vuoksi.

sopimuslisenssi Tekijänoikeuslakiin sisältyvä käyttö lupa suojatun aineiston käyttämisestä ilman oikeudenhaltijoiden suostumusta aloilla, joilla yksittäisten lupien hankkiminen olisi mahdotonta tai epätarkoituksenmukaista. Teoksen käytön ehdoista sovitaan usein teoksen käyttäjien ja sellaisen tekijöitä edustavan järjestön kesken, joka edustaa suurta joukkoa kyseessä olevan alan tekijöistä.

sopuli-ilmiö Presidentti Mauno Koiviston lehtihaastattelussa 1984 lanseeraama kutsumanimi

journalistiselle käytännölle, jossa toimittajat juoksevat samojen uutisaiheiden perässä. Ilmiöllä on haluttu kritisoida lisäksi vain yhden asian mahtumista kerralla mediaan ja asioiden yhdenmukaista käsittelemistä julkisuudessa. Koiviston mukaan "ilmeisesti on olemassa mielipidejohtaja ja muut ovat sitten kuin sopulilauma. Kun joku toimittaja tarttuu johonkin kysymykseen, muut seuraavat perässä".

SOR-malli (*stimulus-organism-response*) ks. ärsyke-väline-reaktio-malli

sormenpääkuva Kuvanhallintajärjestelmän digitaalisen arkiston kuva, joka valitaan lehdessä julkaistavaksi poimimalla kuva näyttöpäätteellä tarkasteltavana olevasta laajasta hakusanalla etsitystä kuvavalikoimasta.

sosiaaliporno Sensaatiolehdistön mässäily ihmisten köyhyydellä ja kurjuudella. Kyse on journalismista, joka mässäilee yksittäisillä epäkohdilla, onnettomuuksilla ja sääliävyillä tai kuohuttavilla ihmiskohtaloilla kuitenkin pyrkimättä paneutumaan sen syvemmälle ilmiöiden syihin tai epäkohtien korjaamiseen. Sosiaalipornon positiivisena piirteenä saattaa olla sen terapeuttisuus vastaanottajiin, kun muillakin kuin itsellä näyttää olevan ongelmia.

sosiaalisen oppimisen malli Mediateoria, jonka mukaan ihminen muodostaa kokemastaan ja näkemästään sisäisiä malleja esimerkiksi aggressiivisuutta jäljittelemällä.

sosiaalinen toimintamalli (median) Näkemys mediasta yhteiskunnallisten konfliktien dokumentoijana ja muutosprosessien synnyttäjänä.

sosiaalisen vastuun teoria ks. lehdistöteoriat

sosiometria mediassa Sanapari, jolla viitataan joukkoviestimien omistajien ja muiden teollisuusalojen omistajien väliseen suhteeseen, kanssakäymisen tiiviuteen ja siihen, missä määrin näiden tahojen intressit ovat yhteneväiset.

sound bite 1) Lyhyt ote haastattelusta tai puheesta. 2) Haastateltavan nasevasti ja tiiviisti ilmaisema kommentti radiossa tai televisiossa. 3) Haastateltavan mediaseksikäs sitaatti lehtijutussa.

sound track 1) Ääniraita elokuvan kuvan ja äänen synkronoimiseksi keskenään. 2) Elokvasta irrotettu. erillisenä mediatuotteena markkinoitava musiikkitalenne.

source music Elokuvan lähdemusiikki, jolle löytyy kuvallinen selitys tai vastine.

sovittaminen Tarinan, henkilöiden tai muun keskeisen sisällön siirtäminen toiseen taidelajiin, esimerkiksi romaanista elokuvaan. Sovittaminen edellyttää usein valikointia, painotuksia, henkilöiden eri piirteiden uudenlaista hahmottamista ja jopa vaihtoehtoisten juonen kulkujen luomista.

SOV/SOM-indeksi (*share-of-voice, share-of-market*) Mainonnan aggressiivisuutta ilmaiseva suhdeluku tietyn tuotekategorian mainostajakohtaiselle mainosinvestoinnille ja mainostajan markkinaosuudelle. Mainontaa pidetään aggressiivisena jos indeksiluku on vähintään sata, muutoin mainonta on passiivista.

spagettiwestern

Euroopassa, pääasiassa Espanjassa, filmattujen lännenelokuvien genre, jolle on tyypillistä realismi ja väkivaltaisuus italialaisen elokuvaohjaaja Sergio Leonen mukaan. Psykologisten henkilöhahmojen sijasta elokuvassa esiintyy paperinohuita hahmoja, joilla on vain yksi, useimmiten mahdollisimman pelkistetty ja epäemotiaalinen luonteenpiirre. Päähenkilöiden fyysisistä uskottavuutta korostettiin loputtomilla lähikuvilla veistoksellisista ja karheina tuijottavista kasvoista.

speak ks. spiikki

special 1) Yksittäinen televisio-ohjelma, joka ei kuulu suunniteltuun ohjelmistoon.
2) Sponsoroitu viihdeohjelma, joka perustuu jonkin ainutlaatuisen tilaisuuden tallentamiseen.

spektaakkeli Visuaalisesti ja lavastuksellisesti loistelias ja vaikuttavia joukkokohtauksia sisältävä elokuva, joka käsittelee usein jotakin eepistä teemaa.

spektaakkelin yhteiskunta Kriittinen näkemys kapitalisesta tavarantuotannosta, joka levittäytyy mainosten ja television kuvallisuuden muodossa joka puolelle ja vieraannuttaa näin ihmiset todellisesta elämästä.

spekulatiivinen journalismi Käsiteltävään aiheeseen liittyviä, erilaisia vaihtoehtoisia tilanteita tai seurauksia käsittelevä journalistinen käytäntö. Useimmiten aiheen sensaatiomaisella käsittelyllä synnytetään *näin voisi käydä* –tyylisiä uhkakuvia, jotka eivät pääsääntöisesti konkretisoidu.

spiikki 1) Radio- tai televisio-ohjelmassa esitettävä yhden tai useamman lauseen repliikki, joka on kirjoitettu käsikirjoitukseen tai muuten edeltäpäin suunniteltu. 2) Radio- tai tv-ohjelman puheisuus esimerkiksi kahden musiikkiesityksen välissä tai jutun edellä.

spike Hylätty juttu. Termi on saanut nimensä piikistä, johon hylätyt käsikirjoitukset on toimituksessa isketty.

spin Uutistapahtumien kertominen ja tulkinta kapeasta näkökulmasta.

spin doctor ks. spinnaustohtori

spinnaustohtori Organisaation apuna toimiva julkisuusammattilainen, joka tehtävänä on pyrkiä vaikuttamaan myönteisesti edustamansa tahon mediajulkisuuteen. Toimeksiantajansa ja journalistien välimaastossa työskentelevät "spinnaustohtorit" pyrkivät vaikuttamaan journalistiseen näkökulmaan, karsimaan toimeksiantajaansa koskevia "haudattavia" aiheita ja vuotamaan tai tarjoamaan juttuaiheita toimittajille. Termin alkuperä on taitavassa kierrepallon heittäjässä baseball-pelissä (*spin*= kepulikonsti, ovela temppu).

spin-off 1) Suosittua tv:n tilannekomediaa jäljittelevä, uuteen tapahtumaympäristöön sijoitettu tv-sarja. 2) Alkuperäistä suosikkiformaattiaan muistuttava television jatkosarja, joka pyrkii vastaavanlaisen menestykseen.

splash Lehden tärkein, useimmiten etusivulle sijoitettu "loiskahtava" uutisjuttu.

splatter Äärimmäisen voimakkaisiin erikoistehosteisiin perustuva kauhuelokuva, joka sisältää silpomista, repimistä ja erilaisia mutaatioita.

split (*spam over internet telephony*) Tietokoneelle tai matkapuhelimeen internetin kautta soitettava "roskapuhelu".

split editing Äänen ja kuvan eriaikainen leikkaus.

split-format program Kahden erillisen, mutta juonitasolle toisiinsa kytkeytyvän tarinan esittäminen peräkkäin tai rinnastusten samassa ohjelmassa.

split page Sanomalehden sisäisen osan ensimmäinen sivu.

split run "Puolitusmenetelmä" mainonnan tehon tutkimiseksi. Kahden hieman toisistaan poikkeavan ilmoituksen vaikutusta verrataan julkaisemalla ne lehden saman numeron eri painoksissa.

split screen Jaettu kuva tai kuvaruutu.

spoiler 1) Lehtijuttu, joka on tarkoitushakuisesti julkaistu samanaikaisesti kilpailevan lehden samaa aihetta käsittelevän jutun kanssa tarkoituksena vähentää tämän yleisökiinnostusta. 2) Elokuva-arvostelija, joka kertoo arvioimansa filmin juonen ennakkoon.

spokesman Julkisen tai yksityisen organisaation palveluksessa oleva tiedottaja tai toimeksiantajansa "puolestapuhuja", jolla on poikkeuksellisen laajat lausunnonanto-oikeudet joukkoviestimiä kiinnostavissa asioissa. Spokesman esiintyy usein tiedotustilaisuuksissa.

sponsori ks. sponsorointi

sponsorointi 1) Yksilön, ryhmän, tilaisuuden tai muun toiminnan imagon ostamista ja hyväksikäyttöä määriteltyihin markkinointiviestinnän tarkoituksiin. 2) Organisaation epäsuora myynnin edistäminen, kuten rahallinen tai aineellinen tuki jollekin sellaiselle tapahtumalle tai toiminnalle, joka ei suoranaisesti liity työyhteisön varsinaiseen toimintaan. Sponsoroinnin tavoitteena on myönteisten mielikuvien luominen sponsorijaa kohtaan. Sponsoroinnin kohteena voi olla esimerkiksi urheilu- tai kulttuuritapahtuma tai yksittäinen radio- tai televisio-ohjelma.. 3) Radio- tai tv-ohjelman tuottaminen ulkopuolisen rahoituksen turvin. Sponsorori maksaa ohjelman tekemisestä aiheutuneet kustannukset kokonaan tai osittain.

spoof Mediatuote, joka jäljittelee ja parodioi jotakin tunnettua ja tähän liitettävissä olevaa mediatuotetta, esimerkiksi elokuvaa.

spoofing Internetissä toimivien vertaisverkkojen häiritseminen levy-yhtiöiden taholta ujuttamalla niihin näköis- tai valetiedostoja, joiden sisältö ei olekaan ollut sitä miltä on näyttänyt, kuten hiljaisuutta, säröllä tarvettyä musiikkia tai kehoitus ostaa aito asia.

spotter Urheiluselostajan apulainen, jonka tehtävänä on tunnistaa tälle ottelun pelaajia.

spot news ks. tapahtumauutiset

spotti 1) Radio- tai tv-filmi tai -mainos. Laajemmassa mielessä myös uutisaihe. 2) Valonlähde, kohdevalo (*baby spot* = pieni kohdevalo).

spread Aukeaman laajuiseksi levitetty juttu.

spyware Vakoiluohjelma, joka tutkii tietokoneen tiedostoja ja lähettää tietoja eteenpäin.

spämmi ks. roskaposti

squib Humoristinen sanomalehden täytejuttu.

SR-malli (*stimulus-response*) ks. lääkeruiskumalli

staattinen kuva Otoksen kuvaaminen kameraa liikuttamatta.

staattinen sisältö Pitkään muuttumattomana säilyvä verkkopalvelun sisältö.

staattinen suunta Liikkumattomien henkilöiden tai esineiden kuvassa antama vaikutelma tietystä suunnasta. Esimerkiksi rintamasuunta, katseen suunta tai esineiden linjojen aikaansaama suunta.

staattinen taitto ks. taitto

staffer Tiedotusvälineen henkilökuntaan kuuluva

stakeholder Osapuoli, jota organisaation toiminta koskee, johon organisaation toiminta voi vaikuttaa tai joka itse voi vaikuttaa organisaation toimintaan. Stakeholderilla ei välttämättä ole vastikkeellista suhdetta organisaatioon, eikä organisaatio välttämättä tunnista kaikkia

stakeholdereitaan. Stakeholder on käsitteenä laajempi kuin sidosryhmä

stakeholder-analyysi Organisaation pohdinta ja arvio sen toimintaan vaikuttavista eri osapuolista. Stakeholder-analyysin avulla pyritään selvittämään, keitä ovat yrityksen tällaiset osapuolet, mitä he haluavat tai vaativat ensisijaisesti tai toissijaisesti ja mikä on vaatimusten oikeutus. Edelleen on tärkeää selvittää, mitä uhkia kunkin osapuolen vaikutusvallasta seuraa ja millaisia kytkentöjä tai liittoumia eri osapuolten välillä saattaa olla. Kiinnostavaa on tietää myös, mitkä ovat organisaation taloudelliset, juridiset ja eettiset velvoitteet ja vastuut kutakin osapuolta kohtaan, millaisia mahdollisuuksia tai haasteita kuhunkin suhteeseen sisältyy ja millaisia menettelytapoja on käytettävissä kunkin osapuolen asettamiin haasteisiin vastaamiseksi.

stand by ks. valmiustila

stanby space Lehdessä ilmoittajalle varattu ja alennuksiin oikeuttava ilmoitustila, jonka käytöstä ei ole vielä sovittu.

stand first Otsikon ja varsinaisen jutun välin sijoitettu muutaman rivin mittainen johdanto tai jutun esittely.

standi Televisiojuttu, jossa kuvataan tapahtumaa kameran edessä seisovan tv-toimittajan takana. Toiminnan tarkoituksena on antaa yleisölle mielikuva toimittajan läsnäolosta ja hänen itsensä tekemistä silminnäkijähavainnoista.

stand-in Päänäyttelijän korvaaminen sijaisella elokuvan vaarallisen kohtauksen kuvaamiseksi.

stand off –tilanne Toiminnan äkillinen, latautunut pysähtyminen elokuvassa, esimerkiksi usean henkilön uhatessa aseella toisiaan.

stand-up ks. PTC

standupper ks. standi

starttikello Filmin standardimainen alkuosa, joka ilmoittaa sekunnin tarkkuudella varsinaisen filmin alkamisesta. Starttikellon tarkoituksena on antaa elokuvakoneen käyttäjälle aikaa filmin tarkennukseen.

station break Lähetettävän radio- tai televisio-ohjelman aika ajoon toistuva keskeyttäminen ilmoittamalla lähetettävän kanavan nimi tai ohjelmaa lähettävä yhtiö.

stereoskooppinen elokuva Kolmiulotteisen mielikuvan synnyttävä elokuva ja sen tallennus- ja esitystekniikka.

stereotypia 1) Tiettyihin ihmisryhmiin tai asioihin kohdistuva jähmettynyt tai kärjistävä yleistys tai yksinkertaistus. Stereotypiat luokittelevat ihmisiä ja ihmisryhmiä tekemättä eroa yksilöiden välillä tai ottamatta kontekstia huomioon. 2) Kohopainolevyn kaksoiskappale, joka on valmistettu muotista valamalla.

sticker Lehden numerosta toiseen säilyvä ("seisova" tai "juuttunut") jatkuva ilmoitus tai vakiopaikkajuttu.

stickiness Verkkosivuston houkuttelevuus ja sivustolla vierailevan käyttäjän mielenkiinnon ylläpitäminen.

stiftaus Nitominen käyttäen metallihakasia.

still-kuva 1) Liikkumaton, vakaa valo- tai muu kuva. 2) Elokuvan tai videon yksittäinen pysäytetty kuva. 3) Televisio-ohjelman uutislähetysten kuvituksessa käytettävä yksittäinen kuva tai kuvio.

stillvideo Elektroninen kamera kuvien tallentamiseksi sähkövarauksina digitaalisessa muodossa levykkeelle valoherkän filmin sijasta. Utustoiminnan kannalta stillvideo -kuvien käyttö, käsittely, tarkastelu ja lähettäminen on perinteisiä valokuvia kätevämpää kemiallisen kehitysvaiheen poisjäämisen takia.

stimulaatioteoria Teoria, jonka mukaan väkivaltakohtausten näkeminen televisiossa stimuloi katsojaa käyttäytymään väkivaltaisesti todellisessa elämässään.

stop action Mielenkiintoisen tapahtuman toistaminen hidastettuna erityisesti television urheilulähetyksessä.

stop motion 1) Elokuva tai animaatio, jota kuvataan yksi ruutu kerralla vaihtaen mallien asentoja vain hieman kuvien välillä. 2) Elokuvankohtauksen äkillinen päättäminen ja siirtyminen toiseen maagisuuden tai yllätyksellisyyden synnyttämiseksi.

stop press Sanomalehden takasivulle tyhjäksi jätetty palsta, jolle voidaan tarvittaessa nopeasti päivittää viimehetken uutisia.

stop set Eri ohjelmien välinen mainosaika.

storyboard ks. kuvakäsikirjoitus

story editor Käsikirjoittaja, joka vastaa kohtausluettelon muotoon kirjoitetuista tarinoista, juonen yhtäläisyydestä ja uusien henkilöhahmojen luomisesta.

storyliner Käsikirjoittaja, joka tekee varsinaisen juonenkirjoitustyön ja kirjoittaa kohtausluettelot yhdessä story editorin kanssa.

straight-to-camera Suoraan kameralle (katsojalle) suunnattu puhe televisiojutussa tai -ohjelmassa.

straight-to-video Suoraan videolevitykseen suunnattu elokuva, jolla ei oleteta olevan laajaa kiinnostusta teatteriyleisön keskuudessa.

strap titles ks. planssi

strateginen hiljaisuus Joidenkin aiheiden tai tahojen rajaaminen mediajulkisuuden ulkopuolelle. Lenzin mukaan julkistamatta jätetyt (so. "näkemättä" tai "rekisteröimättä" jääneet) asiat kertovat journalistisesta valintaprosessista ja valinnan suorittajasta usein enemmän kuin julkisuuteen valitut aiheet.

strateginen kaupankäynti ks. vaihtosuhdeteoria

strategiset rituaalit ks. journalismin strategiset rituaalit

stream 1) Video- tai audiomateriaalin reaaliaikainen lähettäminen internetissä. 2) Internetissä lähettyvä video- tai audiomateriaali.

streamer Poikkeuksellisen kookas, sivun yli "virrannut" otsikko.

streaming Videotiedoston esittämisen käynnistyminen kun riittävä määrä dataa on latautunut selaimen muistiin. Videon loppuosa latautuu vähitellen esityksen aikana.

street column Tavallisten ihmisten" jokapäiväistä elämää käsittelevä kolumni.

stringer Lehden osa-aikainen avustaja, jonka toteuttaessaan erilaisia toimituksen toimeksiantoja on nähty toimivan eräänlaisena sätkynukkena (*string*=naru).

stripping Yksittäisen televisio-ohjelman sijoittaminen joka arkipäivä saman aikaan samalle

kanavalle.

structure of reassurance Uutisten esittäminen tutulla ja luotettavalla tavalla tavoitteena lisätä niiden uskottavuutta mediayleisön keskuudessa.

struktuuralismi Mediatuotteiden rakenteita tarkasteleva kriittinen analyysi, jossa mielenkiinnon kohteena on erityisesti merkitysten rakentaminen vuorovaikutuksessa olemassa olevien rakenteiden kanssa.

studio 1) Elokuvan, televisio- ja radio-ohjelmien valmistamis- ja lähettämispaikka. 2) (Kaupallinen) elokuvayhtiö. 3) Elokuvayhtiön tuotantoon liittyvät kiinteistöt ja muu infrastruktuuri.

studium

Valokuvatutkija Barthesin käsite valokuvan ominaisuudesta, jonka kaikki katsojat voivat jakaa keskenään. Kyse on eräänlaisesta kuvan herättämästä puolihuolimattomasta mielenkiinnosta

stunt 1) Tapahtuma, jolla pyritään herättämään median kiinnostusta johonkin asiaan. Termin alkuperä pohjautuu pr-miehiin, jotka yrittivät erilaisilla "tempuilla" synnyttää julkisuutta ajamilleen asioille. 2) Erityisesti elokuvan vaarallisissa toimintakohtauksissa käytettävä elokuvatähden sijaisnäyttelijä.

subedit Julkaistavaksi tarkoitetun tekstin ja muun materiaalin kieliasun tarkastus ja korjaaminen.

sub-editor Toimitussihteeri, joka tarkistaa ja korjaa sanomalehden juttuja ennen niiden lähettämistä painettaviksi.

subjektiivinen kamera Kuvaustekniikka, jossa katsoja pyritään samaistamaan tilanteen kokijaan esittämällä tapahtumat ja tilanteet tämän silmin. Otos voi näyttää, *mitä* henkilö näkee (tirkistely avaimenreiästä) tai *miten* henkilö näkee (epäterävä näkymä tajuttomuudesta herättäessä).

subjektiivinen kuvakulma ks. kuvakulma

subjektiivisuus Toimittajan henkilökohtaisten mielipiteiden ja näkemysten vaikutus uutistoiminnassa ja uutisten sisällössä.

subliminaalinen havainto Lyhytkestoinen, tietoisien havaintokynnyksen alittava ärsyke esimerkiksi suostutteluyrityksessä osana jotakin mediasisältöä.

subliminaalinen viesti ks. piilokuva

succes de scandale Kiistanalaisuutensa takia yleisön mielenkiintoa ja suosiota saanut elokuva.

succes de estime Arvostelijoiden ylistämä, mutta heikosti yleisöä houkutelut elokuva.

suhdetoiminta Kaikki se jatkuva ja määrätietoinen toiminta, jonka avulla organisaatio pyrkii saavuttamaan ja säilyttämään niiden sidosryhmiensä yhteisymmärryksen ja tuen, joista se on riippuvainen tai kiinnostunut. Käytännön suhdetoiminnassa pyritään hyödyntämään joukkoviestimiä varsinkin asioissa, joiden kohderyhmäksi nähdään suuri yleisö. Grunigin esittämän mallin perusteella suhdetoiminta on usein jaettu neljään kategoriaan: julkisuustoimintaan, tiedottamiseen, epäsymmetriseen viestintään ja symmetriseen viestintään. *Julkisuustoiminnassa* tiedon kulku on yksisuuntaista. Tiedottaminen on luonteeltaan propagandistista, eikä tiedon totuudellisuus ole olennaista. Välittömänä tavoitteena on vaikuttaminen yleisön asenteisiin ja käyttäytymiseen. Tällainen toimintatapa on tyypillistä mainonnassa ja myynninedistämässä. *Tiedottamisessa* pyritään informoimaan yleisöä. Tiedon

kulku on yksisuuntaista, ja tiedottamisen sisältö perustuu organisaation käsitykseen siitä, mitä yleisön tulee tietää ja mistä sen tulisi olla kiinnostunut. Tiedotustoiminta on tyyppistä viranomaisille, järjestöille ja muille julkisyhteisöille. *Epäsymmetrinen viestintä* on pr-toimintaa, jossa sanomien lähettäjät luotaavat vastaanottajien asenteita ja odotuksia, pyrkivät tyydyttämään heidän tiedontarvettaan ja muokkaavat heidän asenteitaan omille tavoitteilleen myönteisiksi. Vaikka vastaanottajien mielipiteitä kuunnellaankin, viestintä on epäsymmetristä, sillä organisaatio säätelee prosessia yksipuolisesti eikä antaudu varsinaiseen keskusteluun yleisön kanssa. *Symmetrisessä viestinnässä* kommunikaatio on dialogia yleisön kanssa, ja toiminnalla pyritään yhteistyöhön osapuolten välillä. Pyrkimyksenä on päästä dialogin kautta yhteisymmärrykseen ja ymmärtämään toisen osapuolen näkökulmaa.

suhteellinen soluviittaus Kaavassa oleva viittaus toisen solun osoitteeseen suhteessa kaavan sisältävään soluun.

sulkeuma Elokuvallinen rakennelma, jossa tarina ikään kuin lopullistuu ja päättyy uuteen tasapainotilaan oman sisäisen logiikkansa ansiosta. Sulkeumaa vahvistaa usein *epilogi*, jossa päähenkilöt nauttivat saavutetuista ja uudelleen saavutetuista asioiden tilasta.

sulkuaika Mediatiedotteen aikaisin julkaisuajankohta tai sitä koskeva tiedotteen laatijan toive. Tyyppisimmillään tällainen määräaikainen julkaisukiello koskee jossakin tilaisuudessa pidettävää puhetta, jonka sisältöä jaetaan medialle ennakoon. Julkaisukiellon rikkomisesta ei ole olemassa mitään sanktioita, mutta tavallisesti media noudattaa julkaisuajan suosituksia, koska kyse on molemminpuolista eduista. Rikkomukset voisivat lopettaa journalistien työtä helpottavan ennakkojakelun.

sunday ghetto Sunnuntain keski- tai iltapäivään ajoittuva radio- tai tv-lähetys, joka houkuttelee vain niukasti yleisöä. Tällöin esitetään mm. uskonnollisia ja muita ei-kaupallisia ohjelmia.

sunnuntailiite Sanomalehtien sunnuntainen (usein erillisen viikonvaihdetoimituksen tekemä) lehden osa tai erikseen päälehden mukana viikoittain jaettava ”jatke”, joka sisältää varsinkin erilaista feature-aineistoa.

sunrise watch ks. bulldog watch

suojaviiva Ohjelman kuvallisen jatkuvuuden luomisessa ja säilyttämisessä käytetty apukeino, jonka tarkoituksena on säilyttää näkökulman suunta loogisena. Tavanomaisimmassa yhteydessä suojaviiva ajatellaan vedetyksi kahden toisilleen puhuvan henkilön kautta. Kun kamerat sijoitetaan samalle puolelle suojaviivaa, syntyy kuvissa esiintyvien henkilöiden välillä luonnollinen ympäristöä ja keskinäisiä asemia katsojalle selvittävä jatkuvuus. Suojaviiva voidaan ylittää jos kamera näyttää ylityksen tai jos esimerkiksi kahden henkilön keskustelun kuvaamisen välissä näytetään jotakin muuta kuvaa. Myös liikkeen suunta luo suojaviivan, jolloin suojaviivana on liikerata ja sen oletettu jatke. Kuvattaessa on muistettava lisäksi katseen suunnasta muodostuva suojaviiva.

suora elokuva *Totuuselokuva* muistuttava dokumentaristinen tyyli, jossa kuvaaja ei osallistu mitenkään kuvattavan kohteen toimintaan ja jossa pyritään välttämään kertovia elementtejä.

suora lähetys Ennalta nauhoittamaton radio- tai tv-ohjelma, jossa tapahtumat ja niiden äänittäminen ja kuvaaminen on samanaikaista. Television alkuaikoina lähes kaikki lähetyksiä olivat suoria.

suosikki Tietokoneen näytölle tallennettu internet-osoite, jota on tarkoitus käyttää usein.

suosituslinkki ks. hyperlinkki

suostuttelu Toisen tahallinen ja tavoitteellinen ohjaaminen kohti halutun kaltaista käyttäytymistä, uskomusta tai asennetta.

superdesk Uutispöytä, jossa tuotetaan uutisia useampaan eri mediaan.

supersankari Yliluonnollisilla voimilla varustettu ja niitä taistelussaan pahaa vastaan hyödyntävä fiktiivinen elokuva- tai sarjakuvahahmo.

support media Mainosmedia, jonka avulla vahvistetaan mainonnan kohderyhmälle perinteisen median kautta aiemmin lähetettyjä mainossanomiamia.

surffaus Vapaa ja usein päämäärätön ja sattumanvarainen tietoverkon sisällön selaaminen ja siihen tutustuminen hyperlinkkien avulla.

suspense Elokuvan tai tv-ohjelman katsojan tunnetilan virittäminen luomalla kihelmöivää jännitystä usein jonkin "tuntemattoman" avulla.

surujournalismi Julkisuuden henkilön kuoleman jälkeisten muistelujen ja hautajaisten laaja mediajulkisuus.

suukapula 1) Yhteisön johdon omalle organisaatiolleen asettama tiedotuskielto jostakin yhteisöä koskevasta ajankohtaisesta asiasta, jonka pelätään synnyttävän kielteistä julkisuutta. Käytännössä suukapula usein vain lisää median kiinnostusta salattavaa asiaa kohtaan ja johtaa vaihtoehtoisten tai nimettömien lähteiden käyttöön. 2) Median toimintaa rajoittava oikeudenpääätös, jolla pyritään estämään tiettyjen oikeustapaukseen liittyvien henkilöiden haastattelemine ja heistä muulla tavoin hankittujen tietojen julkaiseminen ennen asian oikeuskäsittelyä.

suuntaus ks. journalistinen suuntaus

suuryhteisantennijärjestelmä Laajan alueen, esimerkiksi kaupungin taajaman, kattava yhteisantennijärjestelmä. Suuryhteisantennijärjestelmä voi koostua useista pienemmistä, esimerkiksi kiinteistökohtaisista yhteisantennijärjestelmistä, joita yhdistää kaapeli- tai muu jakeluverkko. Järjestelmä on teknisesti kaapelitelevisioverkon kaltainen, mutta ero on, että kaapelitelevisio sisältää muutakin kuin kotimaisten yleisradiolähetysten edelleen jakelua.

suvanto Draamallisen jännitteen laukaisevan kohtauksen jälkeinen rauhallisempi kohtaus.

sviippi 1) Hyvin nopea heittopanoarointi, jossa maisema vilisee silmissä. 2) Edeltävän kuvan pyyhkiytyminen pois kuvion avulla ja uuden kuvan avautuminen. 3) Kuvansekoitustekniikka, jossa kuvanvaihto tapahtuu siirtämällä kuvan reunaa.

SVO-sääntö Journalistinen kirjoitusohje, jonka mukaan lauseet on aloitettava subjektilla (S) ja jatkettava verbillä (V) ja objektilla (O).

sweeps Television katselututkimus, jonka tavoitteena on hinnoitella tv-mainontaa sen esitysajankohdan mukaan.

sweetheart deal Tuotantohenkilökunnan rekrytointi uuteen produktion tuttuja ja kokemusta hankkineiden ammattilaisten joukosta.

sykli ks. uutissykli

sybioosi Eri joukkoviestintäteollisuuden haarojen molemminpuolista taloudellista hyötyä edistävä suhde, esimerkiksi elokuvateollisuuden ja television-videovuokratoiminnan ja toisaalta äänilevyteollisuuden ja radiotoiminnan välillä.

symboli "Kohde konvention perusteella.", esimerkiksi kirjain, sana, ele, kuva, merkki tai esine, jolla on tietty merkitys ja joka toimii jonkin ajatuksen vertauskuvana tai viitteenä. Sopimusvaraisen merkityksen tunnistavat vain samaan kulttuuriin kuuluvat. Symboleita ovat sanat jossakin kielessä, ammattikieli, pukeutuminen, kampaus, mainosbrändi, lippu ja arvoaseman tunnus.

symmetrinen taitto ks. taitto

symposium-haastattelu ks. haastattelu

syndikaatti 1) Kaupallinen organisaatio, joka myy ja välittää joukkoviestimille erilaista ei-ajankohtaista aineistoa kuten erikoisartikkeleita, sarjakuvia ja kolumneja, pilakuvia. 2) Ryhmä sanomalehtiä, joilla on yhteinen omistaja.

synekdokee Kokonaisuuteen viittaaminen jonkin sen osan kautta. Esimerkiksi punavalkoinen NG LI- kirjaintunnus luo mielikuvaa ohi lipuvasta Viking Linen aluksesta.

synergia Erilaisten mediatuotteiden rakentaminen ja toteuttaminen laajempina kokonaisuuksina niin, että ne tukevat markkinoinnissa toisiaan.

synergiamarkkinointi Mediatekstien toteuttaminen suurempina kokonaisuuksina. Esimerkiksi elokuva voi perustua kirjaan tai sarjakuvaan, siitä voidaan tehdä tv-sarja tai siihen voidaan liittää erilaisia oheistuotteita, tietokonepelejä tai nettisovelluksia.

synkroninen kytkentä Kuvallinen ilmaisurakenne, jossa kuva ja ääni toisiinsa tahdistettuna ilmaisevat toisiaan vahvistaen saman asian, esimerkiksi puhuja kuvassa. vrt. asynkroninen kytkentä

synkronointi Elokuvan äänen tai toiminnan yhdistäminen.

synopsis 1) Elokuvan tai videon käsikirjoitus, jossa ohjelmaidea (aihe, pituus, juoni pääkohdittain, tekotapa) esitetään pähkinänkuoressa. 2) Tieteellisen tutkimuksen tai kirjan tiivistelmä, josta käy ilmi julkaisun sisältö pääpiirteissään.

syntipukkimalli ks. kriisiviestintä

syрjäyttämiseffekti Uuden median, erityisesti internetin vaikutusvalta perinteistä mediaa kohtaan. Teknologinen muutos on vähentänyt lehdistön ja television merkitystä tiedonvälittäjänä.

sytytysilmiö Mielleyhtymäverkostojen aktivoituminen median antaman mallin pohjalta. Media voi vaikuttaa käyttäjänsä "sytykkeenä" niin, että mediassa nähtyä tilannetta muistuttavassa elämäntilanteessa omat tunteet ja ideat tulevat pintaan esimerkiksi vähentämällä aggression hillintää.

syventäminen Aiheen tai teeman syventäminen paljastamalla katsojille lisää yksityiskohtia elokuvasta tai tv-sarjasta. Syventämisen tarkoitus on saada katsoja eläytymään ja samaistumaan tapahtumiin, tilanteisiin ja henkilöihin.

syvähaastattelu Spontaanisti etenevä, usein pitkäkestoinen haastattelu, joka antaa haastateltavalle mahdollisuuden tuoda syvällisesti esiin omia mielipiteitään ja kokemuksiaan.

syväjournalismi Jutun kohteena olevan aiheen syihin, taustoihin ja seuraamuksiin pureutuva journalismi. Syväjournalismin tarkoituksena on usein taustoittaa jokin uutistapahtuma laajempiin yhteyksiinsä.

syväkurkku Journalistien kutsumanimi jutuissa käytetyille anonyymeille henkilölähteille tai vinkin antajille. Nimitys on lähtöisin *Watergate*-skandaalin paljastamiseen osallistuneesta salaperäisestä tietolähteestä.

syväpaino Painomenetelmä, jossa valomekaanisesti käsitelty painava pinta koostuu painovärisyvänteistä.

syväterävyys Elokuva- ja tv-tekniikka, jossa sekä kameran lähellä että kaukana olevat kohteet

näkyvät selvinä ja terävinä samanaikaisesti.

sähkeutinen ks. uutinen

sähköinen kaupankäynti Internetissä käytävä kauppa.

sähköinen kirja ks. elektroninen kirja

sähköpostisuora Sähköpostitse lähetettävä suoramainonta, jossa media lähettää mainostajan viestin tämän valitsemaalle kohderyhmälle. Vastaanottajat ovat antaneet luvan mainosten lähettämiseksi.

sämpläys Audiovisuaalisen materiaalin kierrättäminen ja uuden luominen aiemmasta materiaalista.

sävykuva Kuvatyyppi, jossa sävyt on muodostettu vaihtelevan tummista sävyistä tai väreistä.